

NIKE PERFORMANCE

NIKE PERFORMANSSI

Sanna Hakkarainen

Supervisors: Göran Torkulla, Ulrika Ferm, Carina Ahlskog, Marika Holm

Assessors: Britt Al-Busultan KM, Maria Westerlund KM

Degree Thesis for Fine Arts, Bachelor of Fine Arts
Novia University of Applied Sciences and Arts, Jakobstad

Degree Program in Fine Arts

Köpmansgatan 10

68600 Jakobstad

Finland 2021

DEGREE THESIS FOR FINE ART

Author: Sanna Hakkarainen

Degree and location: Fine Arts, Jacobstad

Instructors: Göran Torkulla, Ulrika Ferm, Carina Ahlskog, Marika Holm

ABSTRACT

I have chosen the Nike brand aesthetics as the topic of my thesis. I chose brands as my subject because I am interested in constructing identity through consumption and owning. My thesis and final work deals with whiteness, class, and girlhood and their aesthetics. The final product of the thesis is a filmed Nike performance. The name of the work comes from the fact that Nike has named almost all of its sportswear under the name Nike Performance. In the work, I play with the word *performance* and its different meanings but also with the idea of what the Nike Performance itself would look like if one were made. I perform the Nike Performance by myself and my intention is to wear a carefully selected all-white Nike Performance tennis outfit. I keep my style in the performance girly. My goal of the work is to strive for a perfect, flawless, streamlined, almost ad-like aesthetic. I chose tennis specifically for this performance because I see tennis clearly as an upper-middle-class sport filled with rules. My deep wish is that I myself could be a person from the upper-middle class and enjoy the sports that belong to this lifestyle such as tennis, sailing, and horseback riding. The performance is also an autofictional contemporary artwork.

ABSTRAKTI

Olen valinnut opinnäytetyöni aiheeksi Niken brändiestetiikan. Valitsin tuotemerkit aiheeksi, koska olen kiinnostunut identiteetin rakentamisesta kuluttamisen ja omistamisen kautta. Opinnäytetyöni käsittelee valkoisuuden, luokan ja tyttöyden estetiikkaa. Opinnäytetyön lopputuote on videoitu Nike Performanssi. Teoksen nimi tulee siitä, että Nike on nimennyt lähes kaikki urheiluun tarkoitettut vaatteensa Nike Performance-nimen alle. Teoksessa leikin sanalla performance ja sen eri merkityksillä, mutta myös ajatuksella siitä, miltä Nike Performanssi näyttäisi, jos sellainen tehtäisiin. Esiinnyn Nike Performanssissa itse tarkkaan valitussa kokovalkoisessa Nike Performance -tennisasussa. Tyylini on tyttömainen. Tavoitteenani on pyrkiä täydelliseen, virheettömään, virtaviivaiseen, ja jopa mainosmaiseen estetiikkaan. Valitsin nimenomaan tenniksen lajiksi tähän esitykseen, koska tennis on mielestäni selvästi ylemmän keskiluokan laji, joka on täynnä sääntöjä. Syvä toiveeni on, että voisin itse kuulua ylempään keskiluokkaan ja nauttia tämän elämäntavan mukaisista urheilulajeista, kuten tennis, purjehdus ja ratsastus. Työni on myös autofiktiivinen nykyaikainen teos.

1. Johdanto.....	1
1.2. Valkoisuus ja kapitalismi.....	2
Esiintymisasuna Wimbledonin valkoisuus.....	3
1.3 Statukset, luokat, intersektionaalisuus	
Logot ja status.....	6
Keskiluokkaisuus ja yhteiskuntarakenteet.....	7
Luokkani.....	8
Tyttöys on sääntöjä.....	10
Naiseuden interventio.....	10
1.4. Materialismi, kulutuskulttuuri, Nike.....	12
2. Taustoitus, menetelmät ja toimijuus	
Raha.....	13
.	
3. Nike-performanssi.....	15
90-luvun teinileffat.....	16
Akvarellimaalaukset.....	16
Performanssin toteutus.....	17
Tiimin kasaaminen ja taustatyö.....	17
4. Loppusanat.....	20
5. Lähdeviitteet.....	22

JOHDANTO

Teen opinnäytetyökseni videomuotoisen Nike Performanssin. Performanssissa olen pukeutunut lähes kokovalkoiseen Niken tennisasuun ja performoin nuorta, kaunista, vaaleaa, tyttömäistä tennistähteä. Tilanteesta otetaan myös valokuvia. Esikuvani tässä performanssissa ovat 90-luvun teinileffojen nuoret naishahmot ja 2000-luvun vaihteen Anna Kournikova. Pyrin lopputulokseen, joka on mahdollisimman lähellä mainosten estetiikkaa ja ulkoasua.

Löydettyäni tämän Manhattan Country Clubilla vuonna 2012 otetun valokuvan tennispelaaja Maria Sharapovasta, tiesin tarkalleen mitä estetiikkaa halusin teoksellani välittää.

Opinnäytetyöni tarkastelee valkoisuutta, luokkaa, kuluttajuutta ja tyttöyttä. Opinnäytetyössäni yritän selvittää luokkien eroja ja pohdin performanssini toteuttamiseksi, mitä minun pitäisi tehdä jotta minut voitaisiin määritellä keskiluokkaiseksi. Minulla on syvä sisältä kumpuava halu ohjelmoida itseni uudelleen ja oppia luottamaan elämään. Ongelmani tässä teoksessa on siis se etten ole keskiluokkainen ja kokemuksen turvasta ja vakaudesta on ollut huojuva. Teen prosessia performanssin kautta, jossa käytän stereotyyppisiä keskiluokkaisia vaatteita. Olen myös yleisellä tasolla kiinnostunut pakkomielleestämme hyvin brändättyjä suuryritysten tuotteita kohtaan ja minua kiinnostaa kenellä on mahdollisuus kuluttaa ja omistaa. Olen ottanut teoksen tekstiosuuteen autofiktiivisen otteen, mitä hyödynnän kerronnassa. Tutkimuskirjallisuus sijoittuu

sukupuolentutkimuksen, yhteiskuntatieteiden ja elokuva- ja mediatutkimuksen aloille. Olen nykytaiteilija ja työskentelen performanssin, videon ja maalauksen parissa. Minulle on ominaista kollaasimainen työskentely, jossa luon erilaisia kokonaisuuksia eri medioita yhdistelemällä. Työskentelyni ytimessä ovat identiteetti, kuluttajuus ja jäljentäminen.

2000-luvun vaihteen Anna Kournikova sinivalkeisessa asussa Adidaksen sponsoroimana.

Valkoisuus ja kapitalismi

Aion seuraavaksi esitellä viitekehyksiä, joihin työni sijoittuu. Näitä ovat valkoisuus, kulutuskulttuuri, logot ja tyttöys. Sen lisäksi esittelen tennikseen ja keskiluokkaisuuteen liittyviä elementtejä ja sääntöjä. Luin myös analysoidakseni nämä käsitteet tätä työtä varten Leena-Maija Rossin kirjasta *Muuttuva sukupuoli* luvun Onnelliset ja onnettomat toistot sekä toisen hänen kirjansa *Heterotehdas* televisiomainonta sukupuolituotantona.

Veikko Anttonen & Maria Viljanen puhuvat länsimaisen kulttuurin puhtauskäsitteistä Mary Douglasin klassikkoteoksen "Puhtaus ja Vaara" esipuheessa. Valkoinen assosioituu puhtaan synonyymiksi. Anttonen ja Viljanen avaavat teoksessa *Puhtaus ja Vaara* (2002) puhtauden ja bakteerittomuuden

suhdetta käsitykseen yhteiskuntajärjestyksestä ja moraalista rappiosta. Puhtaus on länsimaissa muuttunut medikalisoituksi käsitteeksi, jossa puhdas on täysin bakteeritonta ainetta ja liika bakteerillista. He yhdistävät sen moraalisen rappion estämiseen näin: "Jo kielikuivissamme "puhdas" moraalialia kuvaavana attribuuttina vie ajatukset vuosikymmenten takaisten tyttökirjojen kieleen. Likaantumisen ja tahriintumisen pelko on kuitenkin samalla pelkoa moraalista poikkeavuutta kohtaan. - - Vielä nykyäänkin siivottua, puhdasta kotia pidetään osoituksena yhteisön tiettyjen sääntöjen noudattamisesta. Saastainen ja järjestykseltään kaoottinen koti on merkki asukkaan sosiaalisesta ja mahdollisesti myös psyykkisestä poikkeavuudesta, johon yhteiskunnan järjestyksenpitäjät katsovat oikeutekseen puuttua." (Anttonen & Viljanen, 2002, 14-15.) Valkoisuutta on usein vaikea määritellä tai edes huomata koska se on normi ja sidottu niin syväälle yhteiskuntaan. Tästä puhuu englantilainen queer-elokuvatutkija Richard Dyer. Valkoisuus näkyy myös yhteiskuntajärjestyksen hierarkioissa. "Valkoinen valta takaa oman herruutensa kätkemällä erityislaatuisuutensa. Silloinkin kun valkoisuus tulee esiin valkoisuutena, se paljastuu usein tyhjiydeksi, poissaoloksi, kielloksi tai jopa eräänlaiseksi kuolemaksi." (Dyer 2002, 177.)

Esiintymisasuna Wimbledonin valkoisuus

20 Grand slamia voittanut Sveitsiläinen Roger Federer Wimbledonissa 2019.

Lähestyn tätä ajatusta puhtaudesta ja valkoisuudesta tenniksen yhteydessä, koska olen kiinnostunut maailman vanhimman ja arvostetuimman Wimbledonin pukeutumissäännöistä, jotka koen valkoisen eliittilajin estetiikan kulminoituu misena. Minusta on kiinnostavaa että maailman arvostetuimmassa ja

vanhimmissa tennisturnauksissa Wimbledonissa pukeutumissäännöt ovat edelleen tiukan valkoiset. Tästä kertoo HS:n artikkeli vuodelta 2015:

“Maailman vanhin tennisturnaus Wimbledon on monella tapaa perinteitä vaaliva turnaus, esimerkiksi peliasun tulee yhä olla pääsääntöisesti perinteisen valkoinen. Viime kesänä pelaajille annettujen ohjeiden mukaan "valkoiseen ei kuulu luonnonvalkoinen eikä kerma". Jos asussa on muuta väriä kuin valkoista, saa sitä olla korkeintaan yhden somistuksen verran ja somistus saa olla korkeintaan sentin levyinen. Sääntö valkoiseen pukeutumisesta kattaa myös päähineet ja kengät. "Valkoista, valkoista, täysin valkoista. Mielestäni se on hyvin tiukkaa. Henkilökohtainen mielipiteeni on, että se on liian tiukkaa", kuvaili Wimbledonin useamman kerran voittanut Roger Federer viime kesänä.” (HS, 29.6.2015)

Kuvakaappaus Julmia aikeita (1999) elokuvasta, jossa useaan otteeseen kokovalkoiseen pukeutunut Reese Witherspoon näytteli terävä-älyistä Annette Hargrovea; lukion rehtorintytärtä joka on päättänyt pysyä neitsyenä avioliittoon asti.

Olen valinnut Nike performanssiin lähes kokovalkoisen tennisasun. Valkoinen väri representoi minulle rakkautta, puhtautta, viattomuutta, nuoruutta ja uutta alkua. Vaatteissa ylipäättään olen aina arvostanut selkeyttä, mutta välttänyt valkoista niiden heikon käytännöllisyyden vuoksi. Valkoiset vaatteet tulevat myös tavallaan arvokkaammiksi siksi, että ne menevät niin helposti likaiseksi pesusta huolimatta. Minua kiinnostaa oma pakkomielteeni esittää itseni nuorempana ja vaaleampana mitä olen.

Esiintymisasuni performanssissa on kokovalkoinen lukuunottamatta Nike Court Lite 2- treenikengissä olevia vaaleanpunaista ja vaaleanharmaita yksityiskohtia. Nämä esitykseen valitsemani kengät eivät menisi läpi Wimbledonin peliareenalla.

Olen myös rakastunut vihreän värin estetiikkaan. En ollut tiedostanut tätä aiemmin mutta huomasin että kaikissa kotiini hankkimissa maalauksissa oli syvää tummanvihreää väriä. Olen myös huomannut, että syvä tummanvihreä väri liittyy keskiluokkaisuuteen. Huollettu tyhjänä pidetty nurmikenttä on valkoisuuden symboli. Absoluuttinen esimerkki tällaisesta tilasta ovat golfkentät. Olen nähnyt paljon syvää tummanvihreää tätäkin teosta inspiroineissa 90-luvun teinileffoissa jotka kertovat keskiluokkaisten perheiden etuoikeutetuista tytöistä. Nämä leffojen kohtaukset on kuvattu puistoissa, omakotitalojen pihilla ja ratsastuskentillä.

Erityisen runsaasti vihreää väriä esiintyy Alicia Silverstonen tähdittämässä elokuvassa The Crush (1993). Elokuvassa tumman vihreä väri kuvastaa rahaa, taloudellisia asioita ja porvarillisuutta.

Logot ja status

Kielitoimiston sanakirjan mukaan 'logo' on yhtiön tuotteen tai muun sellaisen nimen vakiintunut graafinen asu. (2021, Tietue: logo.) Wikipedia avaa tätä selitystä tavalliselle kuluttajalle seuraavasti: "Logo on yrityksen tai tuotteen nimen tietty tarkoin määrätty graafinen esitystapa. Logo eroaa liikemerkistä siinä, että liikemerkki kattaa logon lisäksi myös kuvallisen symbolin. Logoa käytetään yleensä toiminimestä, tavaramerkistä tai brändistä. Logo perustuu usein olemassa olevaan kirjaintyyppiin, mutta sitä on usein muokattu edelleen muokkaamalla kirjainten ulkonäköä, sijoittelua ja suhteellista kokoa. Logo on organisaation tärkein tunnus, jota käytetään käyntikorteissa, papereissa ja mainosmateriaaleissa." Työssäni käytän selvyuden vuoksi Niken liikemerkistä nimitystä "logo".

Koen jonkinlaista selittämätöntä pakkomiellettä logoja, merkkejä ja symboleita kohtaan. Saan niistä jonkinlaista rauhaa, tasaisuutta ja varmuutta elämääni. Vaikka en yleensä halua käyttää vaatemerkkien logoja näkyvästi esillä on niissä silti jonkinlainen hohto, josta en pääse eroon. Kaikki logot ovat symboloivat jotain kuten usein tietynlaista elämäntyyliä. Jos käytän jotain merkkiä haluan sen symboloivan minua ja arvojani jollain tavalla.

Tästä kertoo myös jamaikalaisyyntyinen sosiologi ja kulttuurintutkija Stuart Hall kirjassaan Kulttuurin ja politiikan murroksia: "Jokainen mainoksen kuvamerkki konnotoi laatua, tilannetta, arvoa tai päätelmää. Riippuen konnotatiivisesta asemoinnista nämä ovat läsnä implikaationa tai vihjemerkityksinä." (Hall 1992, 141). Performanssissa käyttämäni vaatemerkki Nike on usein nähty laadun takeena.

Olen tehnyt itsellesi myös listoja brändeistä joita en voisi koskaan käyttää. *The list of brands I would never use* sisältää esimerkiksi Superdryn ja Guessin. Nämä molemmat brändit edustavat jotain "muka hienoa" kuten ylikallista street-merkkiä vailla uskottavuutta ja maailman mauttomimmalla logolla varustetun "muka luksusmerkin". Näiden sijasta haluan itseni yhdistettävän mielummin sellaisiin brändeihin kuten North Face, R-Collection, Helly Hansen (H/H) ja Nike. Arvostan vaatteissa rehellisyyttä, käytännöllisyyttä ja selkeyttä, koska koen itse myös olevani ihmisenä sellainen. Helly Hanseniin haluan samaistua siksi, koska haluaisin aloittaa purjehtimisen ja H/H edustaa minulle kaikessa keskiluokkaisuudessaan nimenomaan purjehdusta.

Tähän väliin haluan kuitenkin merkeistä puhuttaessa huomauttaa, että hyvää makua ei voi ostaa. Olen nähnyt lukemattomasti varakkaita ihmisiä joiden vaatteet ovat kalliita merkkivaatteita, mutta aivan järkyttävän mauttomia ja halvan näköisiä. Useasti myös kaikkien vaatteiden ollessa samaa merkkiä kuten esimerkiksi Polo Sport tai Gucci, se voi antaa ihmisestä jotenkin mielikuvituksettoman

vaikutelman. Tulee myös miettineeksi sitä, mitä tällainen ihminen haluaa peittää kuorruttaessaan itsensä selkeästi kalliisiin merkkeihin ja asusteisiin. Kun asiat näyttävät päälleliimatulta, ei voi kuin epäonnistua missä tahansa.

En voi lakata ostamasta vaatteita. Vaikka usein luulen että minulla on tarpeeksi vaatteita se on harha. Vaatteet kuluvat. Ja jos eivät kulu, ne menevät nuhjaisiksi aika nopeastikin ajan kanssa, jolloin illuusio raikkaudesta särkyy. Ei auta, että minulla on nyt käytössäni maailman paras, ihanin ja tyylikkään takki. Puolen vuoden kuluttua se on jo vanha. Tietyissä vaatteissa, kuten takeissa, en pese vaatetta ennen käyttöä. Takeista katoaa usein muoto, väri haalistuu ja niistä tulee ryppyisiä heti ensimmäisen pesun jälkeen. Kokemusta uudesta ei enää ole.

Oma makuni on ehdottomasti selkeä ja käytännöllinen. Pidän tietynlaisesta minimalismista ja arvostan käytännöllisyyttä. Tyylini on enemmänkin tyttömäinen kuin naisellinen ja siinä on elementtejä 90-luvusta. Rintaliivien käytön lopetin lähes kokonaan käytyäni 2018 rintojenpienennysleikkauksessa. Toiveeni leikkaukselle oli "pienet pystyt teinitissit", jotka eivät enää koskaan ala roikkumaan ja pyyntöni vastattiin. Tyttömäinen toive myös tämä. Tyyliäni on myös jotain poikamaista vai pitäisikö sanoa unisexia. Ostan esimerkiksi kotona käyttämäni väljät XL-kokoiset t-paidat miesten osastolta. Miesten vaatteiden osto ja käyttö mene kausittain ja olen tehnyt sitä yläasteelta lähtien. Olen myös havainnut että miesten vaatteet ovat usein laadukkaampia ja lämpimämpiä kuin naisille tehdyt.

Oma makuni ja arvostukseni selkeyteen, käytännöllisyyteen ja raikkauteen näkyy logoinnostukseni kautta. Logoinnostukseni ei rajoitu vain brändeihin kuten Nike, McDonalds ja Coca Cola. Se koskee myös vaatteiden hoito-ohjemerkkejä, ruokapakkauksissa olevia pakkausmerkintöjä ja apteekin käärmesymbolia. Ruokapakkauksissa rakastan erityisesti pakkausselosteen selkeyden esteetiikkaa ja sitä miten syötävän tuotteen ravintoarvot on listattu selkeästi usein kaksivärisen kaavakuvaan. Tämä tuo elämäni jonkinlaista struktuuria ja varmuutta. Olen usein myös kiinnostunut enemmän pakkauksista kuin itse tuotteesta. Minulla on usein tapana nähdä ja kokea kaikki esteettisyydellä silmiäni hipovat merkit ja pakkaukset jo itsessään täydellisenä ready-made taiteena, johon ei tarvitse ihmiskäden enää kajota.

Keskiluokkaisuus ja yhteiskuntarakenteet

Minua itseäni koskee valkoisuuden viitekehys, vaikka en ole keskiluokkainen. Koska yhteiskunta arvottaa valkoisuutta rakenteissaan, on minullakin siihen liittyviä etuoikeuksia. Keskiluokkaisuudesta puhutaan yleensä halveksuen ja usein silloin saatetaan viitata keskiluokkaisuun eli ehkä vähän vanhanaikaisiin arvoihin. Itse en näe keskiluokkaisuutta arvojen kautta vaan enemmänkin

varallisuuden tuoman turvan kautta. Tasaisuus, rauha ja luotto elämään; niiden soisi olevan arvoja ja pysyviä kokemuksia kaikille.

Valkoisena Suomen kansalaiseksi syntyneenä ihmisenä olen monella tavalla etuoikeutettu. Se on selviö. Teenkö väärin ja olenko ahne, jos haluan kohottaa elämänlaatuani vaikka olen jo valmiiksi erittäin etuoikeutetussa positiossa? Toiveeni on olla nimenomaan ulkoisesti keskiluokkainen ja keskipalkkainen, enkä halua olla keskiluokkainen arvoiltani enkä ajatuksiltani.

Luokkani

Koen kuuluvani alempaan työväenluokkaan. Keksin termin itse, enkä ole nähnyt sitä missään. Työväenluokasta tunnutaan puhuvan yhtenäisenä ryhmänä, vaikka senkin sisällä on paljon hajontaa. Vaikka molemmilla vanhemmillani on ammattikoulututkinnot ja äitini on ylioppilas kuulun mielestäni nimenomaan alempaan työväenluokkaan. Tämä siksi, että suurimman osan lapsuudessani toinen vanhemmistani oli töissä ja toinen työkyvytön. Ihmettelin aina kun kuulin työväenluokasta puhuttavan, että mikä heillä nyt muka on niin huonosti. Ajattelin että kaikki on hyvin jos ihmisellä on töitä ja että on olemassa vain työväenluokka ja työttömät. Haaveeni oli myös olla töissä tehtaassa tai McDonaldsissa. Minuun vetosi erityisesti näiden työpaikkojen rehelliset, hyvälaatuiset ja kestävät sinisävyiset työvaatteet. Lisäksi McDonaldsissa asuun kuuluu myös lippalakki, joka kruunaa skarpin lookin. Myöhemmin ymmärsin että luokkia on Suomessa enemmän.

Tiesin jo ylä-asteella haluavani kuvataiteilijaksi, mutta en halunnut olla köyhä. Niinpä kehitin suunnitelman, että menen lukioon ja yliopistoon ja sitten minusta tulee rikas. Mieluiten myös suomenruotsalainen, jos vaan mitenkään mahdollista. Minun oli aiemmin vaikea ymmärtää, etteivät vanhempani ole opiskelleet ammattitutkintoa pidemmälle. Myöhemmin olen ymmärtänyt, että heidän lähtökohtansa ovat olleet vielä huonommat kuin minulla. Kohta kun valmistun, on meidän perheen molemmilla lapsilla korkeakoulututkinnot.

Niko Hallikainen Low Income Glow:n promokuvassa.

Luokkaa on käsitellyt myös tekstilähtöisessä sooloesityksessään Low Income Glow (2019) Niko Hallikainen. Teoksessa Hallikainen puhuu lapsuudestaan ja köyhyydestä Itä-Helsingissä 90-luvulla ja parasosiaalisesta suhteestaan Leonardo Dicaprioon, joka Hallikaisen unelmissa adoptoisi hänet. Löydän Hallikaisen esityksissä syvää tarttumapintaa omaan elämäni ja lapsuuteni kokemuksiin ja unelmiin. Hän on mielestäni yksi kiinnostavimmista tekijöistä esitystaiteen kentällä tällä hetkellä.

Yllätyin kun ystäväni sanoi Nike Performanssista puhuttaessamme näin: "Keskiluokkaisuus ja siihen pyrkiminen ovat tosi isoja "normaalin" elementtejä joiden perusteella tehdään sen määritelmät mikä on onnistumista ja epäonnistumista. Keskiluokka, mitä isompi se on, on hyvinvoivan kansakunnan esimerkki tosi monessa kartoituksessa." En ollut tajunnut pyrkiväni tällä teoksella normaaliin. Näen keskiluokkaisuuden enemmänkin loisteliaana luksuselämänä kuin normaalina.

Tyttöys on sääntöjä

Tyttöys määritellään usein asioiden kautta mitä ei saa tehdä kun taas poikuus asioiden joita saa tehdä. Tyttöys on tietynlaista ja sen voi menettää kuten neitsyyden voi menettää. Se on jotain mitä menetettyään ei enää voi saada takaisin. Tytöt ovat yhteiskunnassa usein enemmän kontrollin alaisina ja heille on usein eri säännöt kuin pojille. Esimerkiksi tyttöjen seksuaalikäyttäytymiselle on eri normit kuin poikien seksuaalikäyttäytymiselle. Olen kuitenkin iloinen että sukupuoleen kohdistuvaa kaksinaismoralismia on nostettu viime vuosina koko ajan enemmän pöydälle mediassa. Nousevan seksiposiitiivisen naisen nautinnon tärkeyden esille noston ansiosta tilanne on nyt vahvasti menossa parempaan suuntaan. Yksi suurimmista esikuvistani onkin Ilona Staller, italialainen pornotähti, muusikko ja poliitikko taiteilijanimeltään Cicciolina. (Muthesius, 1992.) Hän on tyyli-ikonini ja vapaan seksuaalisuuden puolestapuhuja.

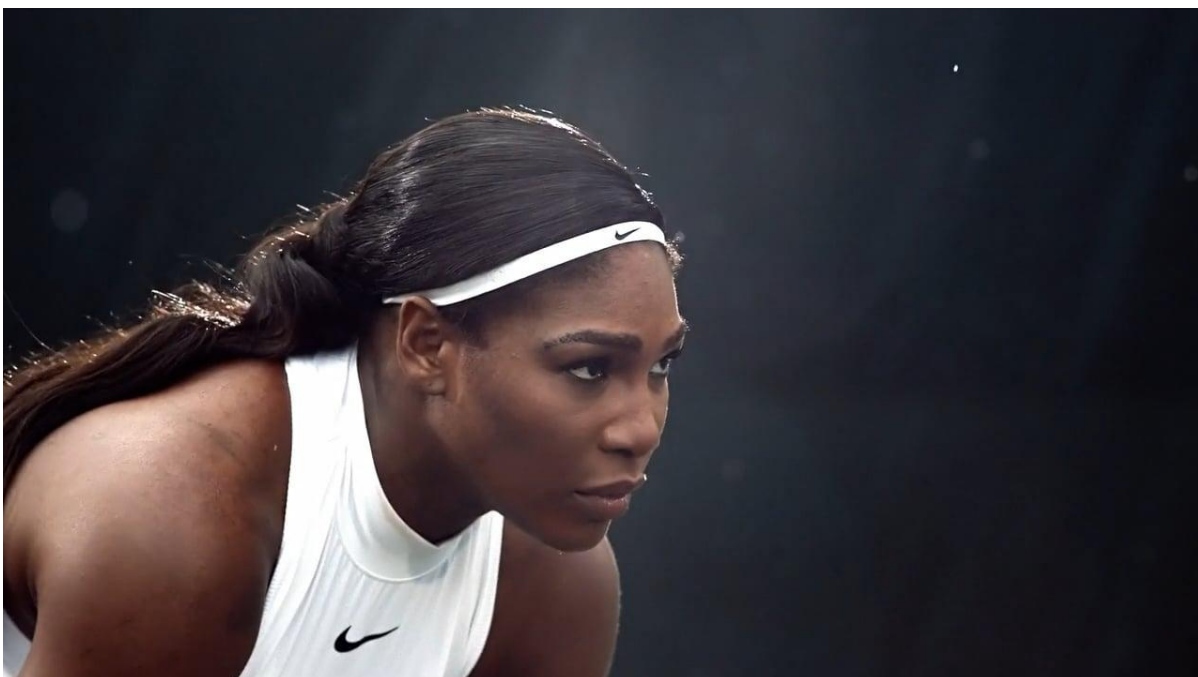
Ilona Staller mielenosoituksessa vuonna 1989.

Naiseuden interventio

Ylä-asteella minulla oli hyvä ystävä Hilma (nimi muutettu). Hilma oli suomenruotsalainen ja hänellä oli mielestäni täydellinen ulkonäkö. Hän oli vaalea, hoikka ja hänellä oli pitkät, paksut hiukset. Jossain vaiheessa hän alkoi seurustelemaan. Tässä kohtaa hänen hänen sairaanhoitaja-äitinsä vahvasti painosti Hilman aloittamaan hormonaalisen ehkäisyn ja Hilma totteli. Ei mennyt kauaakaan ennen kuin Hilman ulkonäkö alkoi muuttumaan. Hän alkoi lihomaan silmissä ja hänen rintansa muuttuivat

A-kupeista C-kupeiksi. Suureksi yllätyksekseni Hilma oli kuitenkin iloinen näistä uusista kehollisista muutoksista.

Hilman tapaus ehkäisy pillereiden aloittamisesta on mielestäni osuva esimerkki siitä, miten yhteiskunnalla on tarve kontrolloida naiseutta myös medikaalisesti. Hilma muuttui määrätyn ulkoisen hormonaalisen lääkityksen alkaessa kehollisesti tytöstä naiseksi. Naiseksi, joilla on miehille sopivasti haluttavat kaarevat kehon muodot, mutta joka on paradoksaalisesti samalla hedelmätön; siis täydellinen nainen suojaamattoman seksin harrastamiseen. Nykymaailmassa edelleenkin vastuu raskauden ehkäisystä on pääasiassa naisilla. Samalla he kantavat myös ehkäisymenetelmistä syntyvät sivuoireet.

Maailman menestynein urheilija; 23 Grand slamia voittanut Serena Williams.

Naisen kehoon liittyy performanssi meikkaamisesta vaatekokoisiin. Maailman menestynein urheilija Serena Williams on saanut niskaansa paljon seksististä kritiikkiä siitä ettei hän edusta ulkoisesti sitä mitä perinteisesti naissukupuoliselta tennispelaajalta odotetaan. Häntä on usein median ja yleisön taholta kutsuttu monilla haukkumanimillä. Suurimmat ongelmat haukkuille tuntuvat olevan Williamsin ihonväri, vartalon koko ja lihaksikkuus, taidot ja intensiivisyys. (Refinery29.com, 2017.) Myös toinen tennispelaaja, belgialainen Kim Clijsters on saanut kritiikkiä ulkonäöstään. Tämä huippupelaaja ja kolmen lapsen äiti on lopettanut uransa jo kaksi kertaa mutta on tehnyt jo kolme paluuta tenniskentille. (Tennishead.net, 2020.)

En itsekään ole enää parikymppinen. Silti haluan tehdä teoksen, jossa representoin nimenomaan nuorta, vaaleaa tennispelaajaa niukassa valkoisessa asussa. Olen kehittänyt henkilökohtaisen pakkomielteen nuoruuteen ja nuoren tytön estetiikkaan, mitä en representoi vain tässä

performanssissa. Tästä estetiikasta on tullut arkiminä; kiinteä, erottamaton osa minua ja identiteettiäni. Luulen että tämä tyyli on ollut minulla aina, mutta uskon että se lähti toden teolla vahvistumaan 2016 aloitettuani performatiivisemmän taiteellisen työskentelyn opiskellessani Pohjoismaisessa Taidekoulussa, Kokkolassa. Pystyn paljon helpommin vetää visuaalisuuden överiksi koska voin aina sanoa että tämä on minun taidetta ja taidetta tämä todella on koska olen itse taiteeni tärkein materiaali. Ainoa asia mitä mitä haluaisin performanssissa olevan mitä en voi juuri tälle viikolle hoitaa on hoikempi keho. Tätä on noloa myöntää mutta se on totta; haluaisin olla hoikempi. Tilasin Nike Performanssia varten itselleni Nike Performance Maria Dressin kokoa L ja yllätyin suuresti, kun mekko olikin vähän liian tiukka. Tilasin samanlaisen mekon kokoa XL ja tämä uusi mekko taas osittain roikkui päälläni.

Materialismi, kulutuskulttuuri ja Nike

Tässä kappaleessa kuvaan omaa suhdettani rahaan, kulutuskulttuuriin ja esittelen Niken brändin. Olen ollut rakastunut H&M:ssä shoppailuun siitä asti kuin ensi kerran kun pääsin käymään Aleksanterinkadun H&M:n Kämp Gallerian myymälässä vuosituhannen vaihteessa. Tämä ruotsalainen pikamuodin vaateketju varasti sydämeni välittömästi, eikä paluuta ole ollut. Intoni ei ole laantunut vaikka olen läpikäynyt kirpparivaiheen ja nyt viimeisimpänä yrittänyt olla minimalisti. Minimalismi-vaiheeni alkoi sillä, että ostin itselleni H&M:n miestenosastolta neljä identtistä, tummanharmaata t-paitaa kokoa XL. Tämä vaihe loppui kuitenkin lyhyeen. Luin myös jostain artikkelin, jonka mukaan vain varakkailla on varaa olla minimalisti koska vain he voivat antaa / heittää kaiken voi pois ja tarvittaessa ostaa tavarat uudelleen, jos niille onkin käyttöä. Työväenluokalla ei aina ole tätä mahdollisuutta tai se tulee tarpeettoman kalliiksi. Sain tästä hyvän tekosyyntä lopettaa hörhöilyäni minimalistina ja siirtyä takaisin tavalliseksi kuluttajaksi. Pohdin itsekseni, että ei ihmeikään että minimalismi ei toiminut minulla.

Koen H&M:llä shoppailun usein lähes uskonnollisena kokemuksena. Tilanne on sitä pyhempää mitä pidempi aika viime kerrasta on. Shoppailuni on aina parhaimmassa tapauksessa hurmoksellista. Näin tapahtui viimeksi tänään Redin kauppakeskuksessa, kun hyvissä kahvinoissa kiertelin vakiokauppani joihin kuuluvat tällä hetkellä H&M, New Yorker, Ruohonjuuri, Tiger. Oloni oli samanaikaisesti hypnoottinen, autuas ja haltioitunut. Veri virtasi suonissani malttamattomana etsien uusia tapoja olla minä.

Nike ei edusta samanlaista pikamuotia kuin H&M. Nike on yhdysvaltalainen urheilujalkineita ja urheiluvaatteita valmistava yritys, jonka pääkonttori sijaitsee Beavertonissa, Oregonin osavaltiossa Yhdysvalloissa. Yrityksen nimi on lähtöisin kreikkalaisen mytologian voitonjumalattarelta. (Knight, 2017.) Niken suosio perustuu vaatteiden ja kenkien hyvään tekniseen laatuun ja siihen että he

tarjoavat urheiluvaatteita lähes kaikissa lajeissa tenniksestä skeittaukseen. Nike on myös brändännyt itsensä erinomaisesti yhteiskunnallisena yrityksenä, joka on ihmisen puolella. Ehkä se onkin mutta vain länsimaisten kuluttajan puolella? (Eetti ry, 2019.)

Nike aloitti toimintansa Blue Ribbon Sports-nimisenä yrityksenä vuonna 1964. Yrityksen perustaja Phil Knight oli yliopisto-opiskelija ja intohimoinen juoksija joka alkoi suunnitella kenkiä yhdessä valmentajansa Bill Bowermanin kanssa. Vielä 60-luvulla urheilukenkien valmistus oli lapsenkengissä jolloin Phil Knightista ja Bill Bowermanista tuli ergonomisten urheilukenkien muotoilun pioneereja. (Knight, 2017; Encyclopaedia Britannica, Nike Inc.)

Valitsin Niken brändiksi tähän performanssiin muutamasta eri syystä. Nike rantautui Suomeen 90-luvulla, jolloin se oli vielä Suomessa jonkin verran muita urheilumerkkejä kalliimpi eli vähän varakkaammille ihmisille suunnattu tuotemerkki. (kauppalehti.fi, 2021.) Nike siis oli omalla tavallaan urheiluvaatteiden statussymboli Suomessa jo tuolloin. Toinen syy Niken valikoitumiseen brändiksi tähän teokseen on henkilökohtaisempi. Vuonna 2014 aloitettuani skeittaamaan kehitin itselleni jonkinasteisen Nike-fetissin huomattuani että Niken skeittikengät olivat kaikista merkeistä kestävimät. Uusien Vanssieni pohja meni rikki kolmessa kuukaudessa, mutta Nikeihin ei jäänyt jälkeäkään rullailustani. Erityisesti viehätyin Niken Stefan Janoski skeittikenkien muotoilusta ja ostinkin lopulta itselleni kauan himoitsemiani valkoiset, nahkaiset Janoskit.

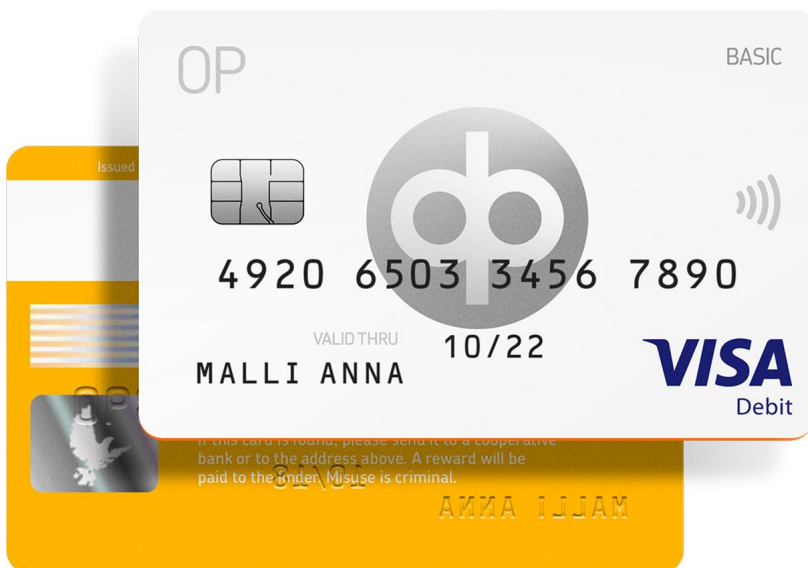
Alkuperäinen ideani oli, että haluan olla ensimmäinen Niken sponsoroima kuvataiteilija. En kuitenkaan löytänyt mistään Nike Finland Oy:n kunnollisia yhteystietoja, joten aloin miettiä muita vaihtoehtoja. XXL oli seuraavana mielessäni, mutta heiltä ei löytynyt valitsemaani esiintymisasuun sopivia vaatteita. Tarkistin myös Stadiumin tilanteen eikä heilläkään ollut haluamiani tuotteita. Lopulta löysin Zalandon, jonka Nike-valikoima oli täydellinen tarpeisiini ja aloin kirjoittaa heille sponsorihakemusta. Pyörsin kuitenkin päätökseni hakea sponsoria ollenkaan, koska halusin olla sittenkin täysin riippumaton enkä halua mainita Zalandoa enkä mitään muutakaan firmaa Instagram-tililläni tai muualla. Päätös tuntuu hyvältä ja oikealta. Lopulta joutuessani tilaamaan isomman mekon esiintymisasukseni repсахdin sponsoroimattomuuspäätöksessäni ja laitoin Nikelle viestiä heidän nettikaupan chatissa. Sain kuulla että he lähestyvät suoraan urheilijoita, yhdistyksiä ja seuroja eivätkä ota vastaan suoria hakemuksia. Sponsorointi ei siis toteutunut ja ehkä hyvä niin.

Raha

Nike Performanssini käsittelee myös selkeästi rahaa, koska se käsittelee keskiluokkaisuutta, jonka näen taloudellisen turvan kautta. Esittelen ajatuksiani rahasta ja vaurastumisesta.

Minusta ei vielä ole tullut rikasta yliopiston käynnyttä ihmistä, kuten olin ylä-asteella suunnitellut. Minusta tuli kuvataiteilija. Samalla olin tehnyt tietoisesti valinnan elää pienituloisena koko loppuelämäni. Olin ostanut tämän ajatuksen sitä lähemmin tarkastelematta. Vasta tutustuttuani manifestointiin 2019 ymmärsin että muita vaihtoehtojakin on - enemmän kuin pystyin kuvittelemaan. Yksinkertaistettuna manifestointi toimii niin että jos ihminen haluaa jotain asiaa elämäänsä hänen kannattaa virittäytyä syvään kiitollisuuden tilaan ja tuntee että kyseinen asia on jo tapahtunut. Kun ihminen on tunnetasolla on kokenut omat unelmansa toteutuneeksi hän ei enää elä puutteesta ja tarvitsevuudesta käsin. Näin ollen hän energeettisesti houkuttelee näitä uusia positiivisia potentiaaleja elämäänsä tapahtuviksi. Manifestointitekniikoita on monia. Halutessani rauhoittua olen kokenut tehokkaaksi kuunnella avaruus- eli ambient-musiikkia kotonani. Tätä tehdessäni vajoan ihanaan eteeriseen helppouden ja keveyden olotilaan, jolloin mikä vain on mahdollista. Mitä enemmän olen harjoitellut kiitollisuuteen virittäytymistä sitä helpompi minun on siihen päästä. (Dispenza, 2017.)

Uskomukseni rahasta ovat olleet minulla ison suurennuslasin alla kahden viimeisen vuoden ajan. Voisi myös sanoa että 90-luvun laman jättämissä jäljissä on vielä jonkin verran tekemistä. Lapsena säästin kaiken ja vanhempani usein lainasivatkin minulta rahaa. Raha on lähes aina tuottanut ahdistusta, oli sitä tai ei. Olen kuitenkin vakaasti päättänyt muuttaa suhteeni rahaan ja tehnyt asian kanssa jo paljon sisäistä työtä. Olen myös päättänyt aloittaa sijoittamisen. Tutustuessani vuodenvaihteessa tarkemmin sijoittamiseen, kuulosti se heti omalta jutulta: järkeenkäyvältä ja loogiselta. Olen nyt lukemassa aiheesta toista kirjaa; Seppo Saarion pörssiraamattua eli kirjaa nimeltä "Miten sijoitan pörssiosakkeisiin". Olen kuitenkin lähes varma että aloitan uuden sijoitusharrastukseni aluksi ETF-rahastoista. Sijoittajaksi ryhtyminen on iso statement ja selkeä muutos identiteettiini ja siksi tärkeä osa kasvuani.

Osuuspankin maksukortti.

Syksyllä 2019 vaihdoin pankkia. Olin ollut aina Danske Bankin asiakas, enkä pitänyt brändistä lainkaan. Olin halunnut vaihtaa pankkia jo kymmenen vuotta saamatta sitä tehdyksi. Koin että käyttämällä Danske Bankin palveluita ylläpidin myös vanhaa negatiivista suhdettani rahaan. Osuuspankin (OP) valinta oli minulle ainoa ja selvä ratkaisu. Olin halunnut vaihtaa pankkini OP:lle jo monta vuotta. Jostain selittämättömästä syystä koin OP:n asiakkaat iloisemmiksi ja keskiluokkaisemmiksi ihmisiksi kuin valtaväestön. Minulle oli myös tärkeää OP-korttien graafinen ilme. Mielestäni OP-korttien graafinen ilme on parasta, mitä Suomessa käytettävissä maksukorteissa on koskaan ollut, ja koen kortin erinomaisesti onnistuneena design-esineenä, lähes taideteoksena. Tuntuu myös että kortin keskellä oleva "hopeinen kolikko" houkuttaa jo itsessään varakkuutta puoleensa. Kortti on kaikin puolin silmiä hivelevä; kortin reunat ovat aina oranssit ja kortin takapuolen värin asiakas saa itse valita. Valitsin omaan korttiini pinkin takaosan. Harmikseni jouduin viime talvena kuolettamaan ensimmäisen OP-maksukorttini, jonka seurauksena menetin kortissa olleet kalliinnäköiset kohokuviot. Korkeakouluopiskelijana sain pankkikorttiini luotto-ominaisuuden 2000 euron luottorajalla. Yleensä luottokorteissa on numerot ja nimi kohokuviolla ja kohokuvion esteettisyys oli minulle tärkeää. OP on kuitenkin uusissa korteissaan ottanut kohokuvioiden pois käytöstä, eikä uudessa kortissani sitä ollut. Tämä harmitti minua suuresti. Halusin luotto-ominaisuuden korttiini periaatteen vuoksi ja myös siksi että voin ostaa lentoja ja matkoja turvallisesti. Lisäksi en toistaiseksi pienituloisena tiedä, miten muuten voisoin saada luottokortin näin isolla luottorajalla kuin nyt hyödyntämällä tämän korkeakouluopiskelijoille tarjotun mahdollisuuden. Luottokortin omistaminen on siis minulle luokka- ja identiteettikysymys. OP-korttiin sai myös yhdistettyä Plussa-kortin. Tämäkin oli minulle tärkeää koska muistan että Hilman äidin maksukortissa oli myös plussa-ominaisuus. Heidän perheensä kävi paljon ostoksilla K-ryhmän Citymarketissa. K-kaupathan ovat tunnetusti hinnakkaampia kuin esimerkiksi S-Ryhmän kaupat. Halusin korttiini nimenomaan tämän plussa-ominaisuuden koska haluan identifioitua taloudellisesti Hilman äitiin ja myös ihmiseksi, jolla on varaa käydä usein ruokaostoksilla nimenomaan K-ryhmän ruokakaupoissa.

Nike-performanssi

Opinnäytetyöni viimeisessä osassa kuvaan, miten performanssi lopulta syntyi ja toteutettiin. Alkuperäinen ideani ei ollut tehdä performanssia, vaan käsitellä samoja keskiluokkaisuuden, tyytöyden ja valkoisuuden teemoja eri menetelmällä. Vallitsevien rajoitusten vuoksi performanssi toteutettiin tallenteena ilman yleisöä.

90-luvun teinileffat

Alunperin minulla oli tarkoitukseni tehdä opinnäytetyökseni akvarelleja amerikkalaisista 90-luvun teinileffojen kohtauksista. Vuosikymmen olisi ollut 90-luku siksi että se on ensimmäinen aikakausi elämässäni jonka muistan ja siksi minulle tärkeä. Samalla myös 90-luvun teinileffat ja estetiikka ovat tulleet tutuiksi, vaikka en niistä silloin paljoakaan ymmärtänyt. Monen muun tavoin, totuin jo nuorena valkoisen amerikkalaisen keskiluokan elämän seuraamiseen televisiosta ja tiedostamatta synnytin tähän elämäntyylisiin ja harrastuksiin kaipuuta ja ihailua. Olen kotoisin Helsingin Puistolan varakkaammalta puolelta, mutta oma perheeni on alemmaa työväenluokkaa. Koin tämän nuorena vaikeaksi koska lähes kaikkien muiden luokkakavereiden perheillä oli omistusasunnot, uusimmat autot ja paremmat vaatteet. Tiesin, etten koskaan tulisi pääsemään perheeni kanssa lomamatkalle etelään. Ajoittain olin suoraan sanottuna kateellinen ystäväni perheille heidän elintasostaan.

Akvarellimaalaukset

Haluan avata seuraavaksi akvarellimaalausprosessiani, koska käytin siihen paljon aikaa ja se auttoi minua hahmottamaan opinnäytetyöni muotoa ja vaikutti lopulliseen ideaani. Ennen päätöstäni tehdä opinnäytetyökseni Nike Performanssi, synnytin viime syksynä ison kasan akvarelleja. Kuva-aiheina olivat Amerikkalaiset 90-luvun teinileffat, USA:n valtatie, Pink Panther, Väiski Vemmelsääri, käärmeet, ufot, enkelit, iho, Leonardo Dicapriosta otetut paparazzikuvat, Tal R:n Qaqqarsuaq-teossarja, äitivauvakuvat ja Amerikkalaiset highwayt. Tein myös akvarelleilla monotypioita ja toisinaan käytin lisäksi arkistointikelloista kuulakärkikynää piirtimenä. Erityisesti keskityin maalaamaan kuvakaappauksia sellaisista nuortenelokuvista kuten Cruel Intentions (1999), Wild Things (1998) ja The Crush (1993). Paperille päätyivät erityisesti uima-allaskohtaukset ja vanhoissa kartanopuistoissa kuvatut kohtaukset. Olen käyttänyt näissä akvarelleissa suurimmaksi osaksi Kiinalaisen Sinoartin 160 grammaista edullista piirustuspaperia. Pidän siitä, miten akvarelli imeytyy tähän täydelliseen paperiin muodostaen kauniin pehmeän ja kevyesti rakeisen pinnan. Tekniikassa pitää olla nopea ja etukäteen tietää suunnilleen, mitä tekee, koska märän siveltimen hinkkaamista paperi ei kestä, vaan se menee siitä nopeasti nukalle. Maalaan pääasiassa parhaiksi hintalaatusuhteeltaan havaitsemillani venäläisillä White Nights akvarelleilla, jotka ostin itselleni viime keväänä kun toden teolla hurahdin akvarellimaalaukseen.

Vaikka nämä kyseiset maalaukset eivät päädykään lopputyöhöni koen ne silti tärkeänä, syventävänä osana lopputyöprosessiani ja sen teemoja. Koin lopulta performanssin mielekkäämmäksi tavaksi työstää haluamiani aiheita. Maalausten kautta myös tajusin haluavani saada Nike performanssiin samanlaista täydellisyyden estetiikkaa kuin ylempänä mainitsemisani elokuvissa. Olen myös työstänyt jo pidemmän aikaa puhtaasti Nike-aiheisia maalauksia: kuvia Samothraken Nikesta sekä itse logosta.

Performanssin toteutus

Ajatus Nike Performanssista on ollut mielessäni jo useamman vuoden mutta sen tekeminen on tuntunut ylivoimaiselta koska haluan performanssin olevan täydellinen - täydellinen representaatio täydellisestä esityksestä. Haluan voittaa ja ylittää performanssissa ainakin itseni ja kykyni taiteilijana. Opinnäytetyö vaikutti tarpeeksi isolta projektilta ottaa tämä itselleni asettama haaste vastaan.

Google Translaten mukaan sana *performance* tarkoittaa suomennettuna seuraavia asioita:

suorituskyky, toiminta, suoritus, esitys, suorittaminen, esiintyminen, toimintakyky, täyttäminen, suorite, saavutus, näytös, teko. *Performance* voi tarkoittaa myös seuraavia asioita: hankala homma,

turhan hankala homma, kohtaaminen, varsinainen esitys. Sana Nike Performanssi (eng.

Nike Performance) sisältää jo itsessään ison sanaleikin myös liittyen pelkoihini ja toiveisiin itse teosta kohtaan.

Nike on nimennyt lähes kaikki heidän urheiluun tarkoitettut vaatteet, kengät ja asusteet Nike

Performance -etuliitteellä, kuten esimerkiksi tähän performanssiin valitsemani Nike Performance

MARIA DRESS -urheilumekko. Näin ollen lähes kaikki Niken vaatteet on jo tavallaan itsessään nimetty

esitysvaatteiksi. Minua kiinnostaa, miten voin performoida jotain niinkin täydellistä kuin itse

voitonjumalatarta. Haluan tämän esityksen eroavan aiemmistani sillä etten sortuisi tässä

hupsutteluun, hassutteluun, kompurointiin ja itseni nolaamiseen jollain tavalla. Olen usein aiemmissa

performansseissani halunnut hassutella performanssin idealla, mutta haluan tässä esityksessä kokeilla

toisenlaista, hieman vakavampaa lähestymistapaa. Haluan näyttää mainokselta ja mielellään Niken mainokselta.

Lainaus professori Twitchellin tekstistä kirjassa *Heterotehdas* sai minut miettimään teokseni

päämäärää. Toiveeni teoksella on kertoa omalla esimerkilläni jotain tärkeää tästä yhteiskunnasta.

Twitchell sanoo: "Mainonta on vain yksi monista yrityksistä ladata objekteja merkityksellä. Se ei ole

peili, lamppu, suurennuslasi, vääristynyt prisma, ikkuna, silmäkääntötempu eikä alitajuinen

muistiinpainuma, vaan pikemminkin se on kulttuurissa jatkuvasti käytävää keskustelua asioiden

merkityksistä. Se on pikemminkin vuorovaikutuksessa kuin seuraa ja johtaa (ilmiötä). (...) Se on kieltä

joka ei käsittele vain kulutushyödykkeitä vaan myös hyödykkeiden kuluttajia." (Rossi 2003, 14.)

Tiimin kasaaminen ja taustatyö

Alun perin minulle oli selvää, että teokseni lopputulos on livenä esitettävä performanssi. Pikkuhiljaa

tulin kuitenkin siihen tulokseen, että kuvaan performanssin etukäteen varsinkaan kun en vallitsevan

tilanteen vuoksi voi ottaa esitykseen yleisöä. Jossain vaiheessa toive teoksen mainosmaisuuudesta

alkoi nousemaan pintaan. Kysyin aluksi lahjakasta kuvaajaa; taiteilijakollegaani Rosa Nykästä videokuvaamaan teoksen. Ehdin kuitenkin saada ystäväni valokuvaaja-dokumentaristin Marko Vuorisen kiinni ja hän ehti lupautumaan kuvaajaksi. Filmissä kuvaajana toiminut Marko Vuorinen on kansainvälisesti palkittu dokumentaristi: elokuvantekijä ja valokuvaaja. Taiteellisen työnsä lisäksi hän on ohjannut mainoselokuvia kansallisille ja kansainvälisille organisaatioille, jotka edistävät sosiaalista, terveydellistä, ekologista tai ekonomista kestäväää kehitystä. Muistin yhteydenpitomme jälkeen, että Marko ohjaa ammatikseen myös videomainoksia, joten tajusin etten voisi olla paremmissa käsissä teokseni suhteen. Puhuimme aluksi videosta, mutta päätimme että otamme myös tilanteesta promotyylisiä valokuvia. Marko myös lupautui leikkaamaan videon.

Taustatyönä performanssia varten otin maaliskuussa tennistunnin. Halusin päästä aidosti lajin pariin ja tietää siitä enemmän, jotta esityksessäni olisi jotain uskottavuutta. En ollut pelannut tennistä koskaan aikaisemmin. Ilokseni tennis osoittautui paljon hauskeemmaksi mitä olin kuvitellut. Se olikin sellaista ihanaa pallon pompottelua kuin lapsena, mutta siinä oli myös tietty vakavuus, koska olimme oikeassa tennishallissa ja käytimme oikeita välineitä. Tottakai myös kenttä tuntui aloittelijalle isolta verrattuna lapsuuden pallopeleihin. Keskityimme koko tunnin ajan lyöntitekniikoihin ja opettelimme niitä. Päästyäni tämän tunnin ansiosta aidosti tenniksen pelaamisen makuun olen alkanut katsoa YouTubesta vanhoja tennisotteluita ja alkanut nauttia niiden seuraamisesta täysin uudella tavalla. Keksinkin myös pyytää tennisopettajani kuvauksiin ohjeistamaan minua liikekielessä, koska koin ettei yksi tennistunti riittänyt tekemään minusta uskottavaa pelaajaa.

Minulla oli performanssia varten kaksi mekkovaihtoehtoa; Nike Performance MARIA DRESS, joka on nimetty venäläissyntyisen tennispelaaja Maria Sharapovan mukaan ja Nike Performance ADVANTAGE DRESS. Molemmat ovat valkoisia ja selkeän tyyliä. Esiintymiskengiksi valikoituivat valko-vaaleanpuna-harmaat Nike Performance COURT LITE 2 tenniskengät, jotka ovat päältä valkoista nahkaa ja erittäin jyvät ja kestävä tuntuinen. Mietin myös sukkavaihtoehtoja ja alun perin meinasin hankkia esitykseen valkoiset Nike Performance COURT MULTIPLIER CUSHIONED -urheilusukat. Kuitenkin huomattuani että niissä oleva rakastamani Niken tennistuotteille suunniteltu sini-puna-kelta-vihreä-vaaleanpunainen Court-logo onkin Zalandon kuvan mukaan jonkinlaista muovia alunperin luulemani kirjailun merkin sijaan, jouduin miettimään sukkavalintaa uudelleen. Kirjailu olisi voinut näitä valkoiset sukat "nextille levelille" eli seuraavalle tasolle statuksella ja niistä tulisi itselleni mieleen Monacon yksityistenniskentät. Näitä kyseisiä sukkia myydään myös muissa väreissä, kuten mintun ja vaaleansinisen väreissä, ja aloin lämpemään ajatukselle mintunvärisistä sukista. Toisaalta minua myös himotti valkoiset Filan logolla varustetut sukat sekä mustat tai valkoiset H&M:ssä myytävät Coca Cola -urheilusukat matalammalla varrella. Lopulta päädyin kuitenkin ns. tavallisiin valkoisiin mustalla logolla varustettuihin Niken sukkiin, joita minulta löytyi jo kaapista. Mietin myös Nike-hikipannan tai lippalakin hankintaa esitystä varten, mutta se tuntui jotenkin liian päälleliimatulta

varsinkin kun koen lippalakit ja pannat epämukavina käyttää. Lippa olisi myös saattanut ikävästi tuoda varjon kasvoille kuvauksissa. Tennismailaksi valitsin ystävältäni lainaksi saamani Wilsonin mailan koska olen ymmärtänyt, että Wilson tekee parhaat tennismailat.

Esiintymismeikiksi ajattelin hieman kevyestä päivämeikistä ehostetumpaa versiota. En yleensä käytä eyelineria, mutta tähän esitykseen ajattelin aluksi tehdä Niken logoa, Swooshia mukailevan kissamaisen eyelinerin silmiini. Olin nähnyt tällaiset linerit joskus Ariana Grandella. Lopulta hoksasin kuinka paljon yhteistä ylipäättään onkaan eyeliner-rajauksilla ja siipimäisellä Swooshilla. En ollut kiinnittänyt asiaan huomiota aikaisemmin. Ostinkin itselleni Stockmannilta myyjän helppokäyttöiseksi suosittelman L'Oréalin Super Liner Perfect Slim Black-eyelinerin. Harjoitteluni tämän tuotteen kanssa jäi lyhyeen, kun päätin etsiä ammattilaisen tekemään minulle meikin. Löysinkin tehtävään Meikki ja-Maskeerauskoulu MAKER Academy:ssa opiskelevan Jasmin Urjon, jonka kanssa aloimme yhdessä suunnitella meikkiä. Jätimme kuitenkin ajatuksen näyttävästä eyelineristä pois, koska Urjo koki ettei vielä täysin hallinnut eyelinerin laittoa, jolloin alla oleva silmämeikki saattaisi mennä pilalle eyelineriä mahdollisesti korjatessa. Hiukseni päätin esityksessä laittaa ponnarille. Saparot olisivat myös söpöt, mutta en ole nähnyt niitä paljoakaan tennispelaajilla joten haluan luottaa klassiseen perusponnariin. Huuliini ajattelin sipaista joko persikan tai punertavan sävyistä huulikiiltoa.

Halusin teokseni lopputuloksessa näkyvän paljon tummanvihreää väriä, koska se symboloi perinnettä ja aikaa ennen (nykyaikaisia) pastellinsävyisiä urheilukenttiä eli samalla mielestäni hyvin myös 90-lukua. Halusin myös viitata Wimbledoniin, jossa nähdään paljon vihreää koska Wimbledonin kaikki pelit pelataan aidolla nurmikentällä. (HS, 29.6.2015).

Nike Performanssi oli alunperin tarkoitus kuvata Puhos Centerin kuplahallissa vihreää taustaa vasten. Vallitsevan tilanteen takia jouduimme muuttamaan suunnitelmaamme ja kuvauspaikaksi valikoitui Maunula-talon Metsäpuro-salin kokomusta black box.

Lopulta huomasin että olin yllätyksekseni koonnut teosta varten ammattimaisen tiimin kasaan. Olin myös pohtinut sitä mitä tulisin performanssissa tekemään tai enemmänkin että ketä vastaan pelaan. Päädyin siihen, että pelaan itseäni tai seinää vastaan, koska halusin esiintyä teoksessa yksin. Itseään vastaan pelaaminen kuulostaa myös hyvin tätä aikaa kuvaavalta konseptilta.

Performanssi kuvattiin 09.04.2021. Lopullinen performanssitallenne on katsottavissa lopputyönäyttelyssä. Tiimi koostui seuraavista henkilöistä: James Kokko, Jasmin Urjo, Marko Vuorinen.

Loppusanat

Koko Nike Performanssin prosessi oli kaiken kaikkiaan hieno ja opettavainen kokemus. Tässä teoksessa yksityiskohtien merkitys korostui äärimmilleen. Kuvauspäivänä tajusin, että olisin voinut jotkut asiat mieltä vieläkin tarkemmin. Erilaisia kuvausmeikkivaihtoehtoja ja poninhännän tarkkaa muotoa olisi kannattanut kokeilla etukäteen. En myöskään näyttänyt kuvauksissa mielestäni niin nuorekkaalta ja tyttömäiseltä kun mikä oli ollut tarkoitukseni. Myös mekon istuvuus aiheutti minulle päänvaivaa. Olin valikoinut mekoksi Nike Performance Maria Dressin kokoa L. L oli minulle vähän liian piukka; se kinnasi jonkin verran rintojen, selän ja vatsan kohdalta. Koko XL taas roikkui hieman päälläni. Sopivan kokoista mekkoa en siis saanut rahallakaan ja kuvauksissa minua alkoi harmittamaan vatsan ylikorostunut pömpötys.

Tässä teoksessa myös tiimin tärkeys korostui. En olisi voinut toivoa itselleni parempia tekijöitä. Kaikki mukana olleet olivat kiinnostuneet ideastani ja motivoituneita antamaan parhaansa teoksen toteutumiseksi. Olin itse kuvaustilanteessa hieman pöllämystynyt ja pihalla, kuten minulle usein varsinaisessa esiintymistilanteessa saattaa käydä. Marko Vuorinen kuitenkin ohjasi minua hienosti ja kertoi mitä milloinkin tehdään ja kuvataan. Olimme keskustelleet tästä kaikesta ja haluamastani tunnelmasta paljon jo etukäteen. Tennisopettajani James Kokko oli kuvauksissa varmistamassa lämmittelyliikkeiden, elekielen ja lyöntien oikeaoppisuuden. Myös meikkaajani Jasmin Urjo teki kaikkensa meikin onnistumiseksi ja meikkaus aloitettiin aikaisin aamulla ennen kuvausten alkamista. Maunula-talon henkilökunta oli myös suureksi avuksi tilan järjestymisen ja valaisun täydellisen onnistumisen suhteen. Tämän performanssin tekeminen oli yksi fyysisimmistä koskaan tekemistäni. Esiintyessä tuli todella kuuma ja todella tunsin, että nyt todella esiinnyn ja testaan suorituskykyäni. Tunsin kuvauksissa myös suureksi yllätyksekseni todella olevani oikea tennispelaaja! Oloni oli kuin hyvin taustatyön tehneellä näyttelijällä. Menin rooliin aivan täysin eikä kauniilta näyttäminen ei ollutkaan enää päätehtäväni, vaan halusin voittaa itseni ja luokkataustani.

En vielä ole nähnyt versioita videostani ja minun pitää jättää tämä teoksen tekstiosuus arvioitavaksi kahden vuorokauden päästä. Mitä koko prosessiin tulee niin tämä teos ja varsinkin siitä kirjoittaminen on avannut minulla silmiä ja kiinnostusta akateemista ajattelua ja kirjoittamista kohtaan. Olen jo pidemmän aikaa ollut kiinnostunut akateemisuudesta ja olen lukenut vapaa-ajallani lähes pelkästään tietokirjallisuutta. En ole kuitenkaan kokenut, että akateemisuus olisi ollut varta vasten aivan minun teekupilliseni. Jokin siinä on tuntunut liian vaikealta sulattaa ja hahmottaa. Tämän teoksen tekeminen kuitenkin antoi minulle itseluottamusta tälläkin saralla ja herätti myös kunnianhimoa suorittaa vähintäänkin myös maisterintutkinto tulevaisuudessa. Olen myös ehkä luokastani johtuen aina ajatellut olevani enemmän käytännön tekijä kuin suuri ajattelija ja akateemisuus on usein myös vaikuttanut liian kuivakalta makuuni.

Tunnen myös nyt, että haluan jatkossakin tehdä isompia projekteja ja keskittyä enemmän myös tekstiin ja ajatusteni jäsentelyyn nimenomaan kirjoittamisen kautta. Kirjoittaminen, joka aluksi oli niin vaikeaa muuttui hauskaksi ja helpoksi. Teostani vielä näkemättä en osaa vielä arvioida onnistuinko itse itselleni antamassa tehtävässä käsitellä valkoisuutta ja tyttöyttä ja herättää kysymyksiä kuluttajuudesta. Teoksen tekeminen oli minulle koko matkan ajan äärettömän innostavaa ja mielenkiintoista. Tuntuu myös, että työstin enemmänkin jonkinlaista autofiktiivistä omakuvaa tai elämäkertaa kuin yhtä performanssia, koska aiheeni tähän teokseen olivat niin laajat. Sain myös ideoita miten ja mitä haluan seuraavaksi tehdä. Nyt kun prosessi on loppusuoralla minut täyttää haikeus. En myöskään ihan usko, että Nike Performanssi oli tässä, vaan jatkoa on luvassa.

Lähde- ja kirjallisuusluettelo

Anttonen, Veikko; Viljanen, Maria (2002): Puhtaus ja Vaara. Tampere: Vastapaino.

Dispenza, Joe, (2017), Becoming Supernatural - How Common People Are Doing The Uncommon. Hay House Inc. USA.

Dyer, Richard, (2002), Älä Katso! Seksuaalisuus ja rotu viihteen kuvastossa. Tampere: Vastapaino.

Hall, Stuart (1992): Kulttuurin ja politiikan murroksia. Tampere: Vastapaino.

Karttunen, Kirsti (29.6.2015): Wimbledon on maailman vanhin ja perinteikkäin tennisturnaus – valkoisen asun sääntö pätee yhä. Helsingin Sanomat.

Knight, Phil (2017): Shoe Dog. A Memoir by the Creator of Nike. New York: Simon & Schuster.

Muthelius, Angelica (1997): Ciciolina. Photos by Riccardo Schicchi. Köln: Taschen.

Rossi Leena-Maija (2003): Heterotehdas. Helsinki: Gaudeamus Helsinki.

Rossi Leena-Maija (2015): Muuttuva sukupuoli. Helsinki: Gaudeamus Helsinki.

Saario, Seppo (2020): Miten sijoitan pörssiosakkeisiin. Helsinki: Alma Talent.

Twitchell, James B. (1996): Adcult USA: The Triumph of Advertising in American Culture, New York: Columbia University Press.

Verkkolähteet ja nettisivut

Eetti ry (2019): Selvitys. Adidas, Nike ja Puma ja moni muu tunnettu vaatemerkki valmistetaan yhä nälkäpalkoilla. Osoitteessa:

<https://eetti.fi/2019/06/06/selvitys-adidas-nike-puma-ja-moni-muu-tunnettu-vaatemerkki-valmistetaan-yha-nal-kapalkoilla/> (katsottu 11.4.2021).

Encyclopaedia.com (2021): Applied and Social Science Magazines: Stuart Hall. Osoitteessa:

<https://www.encyclopedia.com/social-sciences/applied-and-social-sciences-magazines/hall-stuart> (katsottu 11.4.2021).

Encyclopaedia Britannica (2021): Nike Inc. Osoitteessa: <https://www.britannica.com/topic/Nike-Inc> (katsottu 11.4.2021).

Hango Teater - Facebook-tilin julkaisu (4.6.2019). Niko Hallikainen: Low Income Glow photo by Viivi Huuska.

Osoitteessa:

<https://www.facebook.com/Hangoteatertraff/photos/niko-hallikainen-low-income-glow-photo-by-viivi-huuska/2401399409921771/> (katsottu 11.4.2021).

Helsingin Sanomat (13.1.2021): Itä-Helsingissä kasvanut Niko Hallikainen haaveili, että aikuisena hänellä olisi upea elämä ja Hollywoodin kuuluisa näyttelijämies - Kun unelmat eivät toteutuneet, hän päätti kirjoittaa niistä.

Osoitteessa: <https://www.hs.fi/kulttuuri/art-2000007735029.html> (katsottu 11.4.2021).

Kauppalehti.fi: Nike Finland Oy yrityssivu. Osoitteessa

<https://www.kauppalehti.fi/yritykset/yritys/nike+finland+oy/0835551-9> (katsottu 12.4.2021).

Kielitoimiston sanakirja (2021): Tietue: logo. Osoitteessa: <https://www.kielitoimistonsanakirja.fi/#/logo> (katsottu 11.4.2021).

Kupiainen, Terri (tuntematon vuosi): Harjoitustyö: Liikennemerkki ja liikennemerkin analysointi. Osoitteessa:

<https://www.mv.helsinki.fi/home/aberg/kupiainen2.htm> (katsottu 11.4.2021).

Louvre Museum (2021): A Stairway to Victory. The Daru Staircase. Osoitteessa:

<https://www.louvre.fr/en/oeuvre-notices/winged-victory-samothrace> (katsottu 11.4.2021).

Nike.com (2021): Maria Sharapova dress -tuotesivu. Osoitteessa:

<https://www.nike.com/fi/w/womens-maria-sharapova-skirts-dresses-5e1x6z7i5fxz8y3qp> (katsottu 11.4.2021).

Otava.fi: Kirjailijat: Niko Hallikainen. Osoitteessa: <https://otava.fi/kirjailijat/niko-hallikainen/>

(katsottu 11.4.2021).

Refinery29: Serena Williams Won't Let Constant Body-Shaming Stop Her. Osoitteessa:

<https://www.refinery29.com/en-us/2017/09/171938/serena-williams-body-shamed>

(katsottu 11.4.2021).

Soft Schools (vuosi): Nike Facts. Osoitteessa: https://www.softschools.com/facts/business/nike_facts/2760/

(katsottu 11.4.2021).

Tennishead.net (5.11.2020): “Kim Clijsters would had hoped to be fitter”, renowned commentator explains why more women than men make comebacks. Osoitteessa:

<https://tennishead.net/im-sure-kim-clijsters-would-have-hoped-to-be-fitter-renowned-commentator-explains-why-more-women-than-men-make-comebacks/> (katsottu 11.4.2021).

Wikipedia (2021): Logo. Osoitteessa: <https://fi.wikipedia.org/wiki/Logo> (Katsottu 11.4.2021).

Kuvalähteet

Kuva 1. <https://thegentlewoman.co.uk/library/maria-sharapova> (katsottu 11.4.2021)

kuva 2. https://fi.pinterest.com/pin/AZOWl2YS1jHBsabiKz7fm5_zt1W5dwy21cA2DMQ_hoPLCUrBx_XtTfE/ (katsottu 11.4.2021)

Kuva 3. <https://yle.fi/urheilu/3-10865819> (katsottu 11.4.2021)

Kuva 4. Kuvakaappaus elokuvasta Julmia aikeita (1999)

Kuva 5. <https://www.e-tennis.com/nike-court-lite-2-women-s-tennis-shoes-white-phpton-dust-pink-foam.html> (katsottu 11.4.2021)

Kuva 6. <https://www.imdb.com/title/tt0106627/mediaviewer/rm2467475969/> (katsottu 11.4.2021)

Kuva 7.

<https://www.facebook.com/Hangoteatertraff/photos/niko-hallikainen-low-income-glow-photo-by-viivi-huuska/2401399409921771/> (katsottu 11.4.2021)

Kuva 8. <https://www.wikiwand.com/fi/Cicciolina> (katsottu 11.4.2021)

Kuva 9. <https://vimeo.com/174225905> (katsottu 11.4.2021)

Kuva 10. <https://www.op.fi/henkiliasiakkaat/paivittaiset/kortit/op-visa-electron> (katsottu 11.4.2021)

Kuva 11. <https://www.puhoscenter.fi/> (katsottu 11.4.2021)